

Pidämme aluevaaleissa erityisesti lasten, nuorten ja perheiden asiaa esillä

1. Rakennetaan perhekeskuksista lasten, nuorten ja perheiden tarpeisiin vastaava kohtaamispaikka ja palvelut kokoava toimija

Perhekeskusten kehittämistyötä pitää jatkaa ja niiden on vastattava lasten, nuorten ja perheiden tarpeisiin. Perhekeskusten toimintojen tulee rakentua perheiden ja lasten yhdenvertaisuudelle ja erilaisten elämäntilanteiden ja perheiden monimuotoisuuden tunnistamiselle.

Perhekeskuksen toiminnassa tulee näkyä myös järjestöjen työ ja niiden tarjoama asiantuntemus. Paikalliset ja alueelliset järjestöt tarvitsevat käytännössä kunnan tai alueen osoittamia tiloja, ”perheiden olohuoneita”, jotta ne voivat toimia osana perhekeskuksia.

Kohtaavan työn rinnalla tulee kehittää saavutettavia digitaalisia palveluja ja niiden tarjoamiseen liittyy ohjaus järjestöjen hyvinvointia ja terveyttä tukeville digialustoille. Tällainen on mm. Väestöliiton ja yli 40 muun järjestön Hyväkysymys.fi -verkkopalvelu.

Perhekeskukset ovat käyttäjiään varten ja siksi lapset, nuoret ja perheet tulee osallistaa perhekeskusten suunnitteluun, toiminnan arviointiin ja edelleen kehittämiseen.

Alueiden tulevaisuuden avain on se, että alueen kunnat ovat houkuttelevia kotipaikkoja niin nuorille, perheille kuin Suomeen muista maista muuttaville. Toimiva ja yhdenvertainen sosiaali- ja terveydenhuolto on yksi hyvinvointiyhteiskunnan perusta ja jokaisen perusoikeus.

2. Järjestetään seksuaali- ja lisääntymisterveys ja -palvelut yhdenvertaisesti – nuorille maksuton ehkäisy

Hyvinvointialueen terveydenhuollon järjestämisvastuuseen kuuluu seksuaali- ja lisääntymisterveyden edistäminen ja siihen liittyvät palvelut. Hyvä seksuaaliterveys on keskeinen osa hyvinvointia ja terveyttä.

Seksuaali- ja lisääntymisterveyspalvelujen tarjonnan tulee rakentua jokaisen oikeudelle saada tietoa, olla turvassa ja päättää omasta seksuaalisuudestaan ja lisääntymisestään.

Seksuaaliterveyspalveluita kehittäessä tulee huomioida ihmisten moninaisuus.

Huomiota on kiinnitettävä palveluista tiedottamiseen ja kehittää palveluita siten, että ne tavoittavat kaikki ryhmät. Hyvät palvelut jäävät käyttämättä, jos ihmiset eivät tiedä, että niitä on tarjolla.

Alueilla on vahvistettava ammattihenkilöiden seksuaaliterveysosaaminen perusterveydenhuollossa. Erityisesti tulee lisätä valmiuksia tukea kaiken ikäisten oikeutta keholliseen koskemattomuuteen ja tunnistaa seksuaaliväkivalta ja seksuaalisuuteen kohdistunut häirintä ja auttaa niitä kohdanneita.

Nykyinen ehkäisyneuvonta pitää laajentaa kokonaisvaltaiseksi seksuaaliterveysneuvonaksi. Tällöin myös hedelmällisyystietous olisi tarpeen mukaan osa palveluja. Tämän osana on myös perheellistymisen tukeminen niille, jotka sitä toivovat.

Koulujen ja terveydenhuollon yhteistyö

Yhteistyötä oppilaitosten tarjoaman tasa-arvo- ja seksuaalikasvatuksen ja terveydenhuollon asiantuntijoiden kesken tulee lisätä. Hyvinvointialueella pitäisi olla seksologian asiantuntijoita, jotka vastaisivat laadukkaista seksuaalikasvatusmateriaaleista/opetuksen tasosta. Nuorten tietoa seksuaalisuudesta, ihmissuhteista, omista oikeuksista ja velvollisuuksista tulee vahvistaa. Oman ja toisen kehon rajojen, sekä kunnioittavan kohtelun opettamista tulee lisätä.

Palvelupolku kouluterveydenhoidosta perusterveydenhoitoon tulee olla saumaton ja koulu-terveydenhoitajilla pitää olla riittävä seksuaaliterveyden osaaminen. Palvelujen käyttäjiä, erityisesti nuoria, tulee osallistaa palvelujen suunnitteluun.

Maksuton ehkäisy nuorille

Kaikille alle 25-vuotiaille nuorille on tarjottava maksuton ehkäisy. Jokaisella pitää olla oikeus suojata itsensä suunnittelemattomilta raskauksilta ja seksitaudeilta. Laadukkaan maksuttoman ehkäisyn ei tulisi olla vain ehkäisyvälineitä, vaan nuorelle tulisi antaa tietoa ja mahdollisuus ottaa puheeksi itseään mietityttävät asiat omasta seksuaalisuudestaan ja seksuaaliterveydestään. Tähän on taattava riittävät resurssit.

Maksuton ehkäisy edistää terveyttä tasa-arvoisesti ja näkyy vähenevinä sosiaali- ja terveydenhuollon kuluina pitkällä aikavälillä.

Maksuttoman ehkäisyn kautta nuoret oppivat ottamaan vastuun omasta ja muiden seksuaaliterveydestä ja se mahdollistaa vapauden tehdä omia valintoja.

Saavutettava ehkäisy ja neuvonta vähentävät seksuaalisuuteen ja seksitauteihin liittyvää stigmaa ja se vapauttaa nauttimaan seksistä ilman huolta seksitaudeista tai suunnittelemattomasta raskaudesta.

3. Alueen sosiaali- ja terveydenpalveluiden sekä kunnan tarjoaman varhaiskasvatuksen, koulun ja harrastustoiminnan välinen yhteistyö sujuvaksi

Ihmisten hyvä elämä kasvaa ihmissuhteissa ja tärkeissä yhteisöissä.

Sote-uudistus korostaa kunnan ja hyvinvointialueen yhteistyön tarvetta.

Hyvinvointialueiden vastuulla on päättää ihmisten sosiaali- ja terveyspalveluista. Alueen strategiassa linjataan sekä ehkäisevät että korjaavat sosiaali- ja terveyspalvelut ja yhteistyö muiden toimijoiden kanssa.

Kunnan vastuulla on edelleen hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen ja myös alueen tulee osana sosiaali- ja terveydenhuoltoa olla mukana tässä työssä. Uudessa työnjaossa kotikunnan päätökset vaikuttavat edelleen merkittävästi siihen, miten hyvä arki eri ikäisillä ja erilaisilla ihmisillä sujuu.

Tähän kunnat ja alueet tarvitsevat tiivistä yhteistyötä järjestöjen kanssa. Järjestöt tekevät merkittävää ja monipuolista työtä hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi kunnissa ja alueilla. Järjestöjen työ tavoittaa myös haavoittuvat ryhmät.

Kunnat ovat mahdollistamassa harrastustoimintaa, joka osaltaan lisää lasten ja nuorten terveyttä ja hyvinvointia.

Hyvinvointialueen päättäjien tulee varmistaa sujuva yhteistoiminta sosiaali- ja terveyspalveluiden sekä kunnan varhaiskasvatuksen, koulun ja kunnan mahdollistaman harrastustoiminnan kanssa niin, ettei ihmisten ei tarvitse miettiä, kuka palvelut järjestää.

Nuorten mielenterveyspalveluja lisää ja nuorten lähelle

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksessa oppilas- ja opiskelijahuollon psykologi- ja kuraattoripalvelut siirtyvät kunnilta hyvinvointialueen järjestettäväksi. Palvelujen sisältö säilyy ennallaan.

On huolehdittava siitä, että opiskelijahuollon palvelut järjestetään edelleen lähipalveluna, ennalta ehkäisevänä ja koko oppilaitosyhteisöä tukevana yhteisöllisenä opiskeluhuoltona. Kuraattoreilla on mahdollisuus tehdä sosiaalihuoltolain mukaisia palvelutarpeen arviointeja ja päätöksiä, jos hyvinvointialue näin päättää.

Lasten ja nuorten mielenterveyspalveluja tulee lisätä merkittävästi ja turvata niiden nopea saatavuus sosiaali- ja terveyskeskuksissa. Palveluiden tulee vastata koronan lapsille ja nuorille aiheuttamaan kuormitukseen ja tulevaisuuden epävarmuutta ja ahdistusta lisääviin ilmiöihin, myös ilmastokriisiin.

Uudistuksessa on mahdollista tuoda perus- ja erikoistason mielenterveyspalveluja myös koulujen yhteyteen, mikä on yksi tapa vastata nykyistä paremmin lasten ja nuorten palvelutarpeeseen. Alueiden ja kunnan mielenterveyden edistämisen täytyy olla sujuvaa.

Lisätiedot:

Eija Koivuranta

Toimitusjohtaja

eija.koivuranta@vaestoliitto.fi

+358 50 574 1775